



KLAGANDE

Bishtiwan Noori, 990426-8613
Bruksgatan 4 C lgh 1304
856 30 Sundsvall

Ombud: Advokaten Emilia Liedbeck
C J Advokatbyrå AB
Sturegatan 46
114 36 Stockholm

MOTPART

Socialnämnden i Sundsvalls kommun
851 85 Sundsvall

ÖVERKLAGAT BESLUT

Socialnämnden i Sundsvalls kommuns beslut den 25 april 2019

SAKEN

Avvisad ansökan enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten upphäver det överklagade beslutet och återförvisar målet till socialnämnden för prövning av ansökan om insatser enligt LSS.

BAKGRUND OCH YRKANDEN M.M.

Socialnämnden i Sundsvalls kommun (socialnämnden) avvisade den 8 november 2018 ansökan om ett antal olika insatser enligt LSS för Bishtiwan Noori. Ansökan är upprättad och underskriven av Bishtiwan Nooris pappa, Majid Noori Qader. Som skäl för beslutet angavs att Bishtiwan Noori saknar rättslig handlingsförmåga.

Bishtiwan Noori överklagade den 30 november 2018 beslutet och yrkade att beslutet skulle upphävas och att målet skulle visas åter till socialnämnden för prövning av ansökan om personlig assistans. Till stöd för sin talan anförde han i huvudsak att han inte har någon god man eller förvaltare, varför han är den enda som kan ansöka om insatser enligt LSS.

Den 16 januari 2019 beslutade förvaltningsrätten i mål nr 6009-18 E att upphäva det överklagade beslutet och återförvisa målet till socialnämnden för vidare handläggning. Som skäl för beslutet angavs att socialnämnden inte har utrett ärendet i den omfattning som dess beskaffenhet kräver.

Socialnämnden avvisade den 25 april 2019 på nytt ansökan om insatser enligt LSS. Som skäl för beslutet angavs att det av de medicinska underlagen framkommer att Bishtiwan Noori är autistisk samt har en ospecificerad psykisk utvecklingsstörning samt att han har en utvecklingsnivå som stämmer överens med en tre- till fyraåring. Utifrån det görs bedömningen att Bishtiwan Noori saknar rättslig handlingsförmåga.

Bishtiwan Noori överklagar beslutet och yrkar dels att det överklagade beslutet ska upphävas och dels att ärendet ska tas med förtur. Han anför i huvudsak följande. Det finns ingen god man eller förvaltare förordnad för honom vilket innebär att han har rättslig handlingsförmåga. Att han har en funktionsnedsättning är inte något som kan jämföras med att han saknar

rättslig handlingsförmåga. Han har rätt att ansöka om personlig assistans enligt LSS. Det är av betydelse att hänvisa till Kammarrätten i Göteborgs dom den 11 maj 2016 i mål nr 7084-7085-15 där det av domskälen framgår att den som får en förvaltare förordnad för sig i princip förlorar rådigheten över det som omfattas av förvaltaruppdraget. Oavsett förvaltaruppdragets omfattning kan dock den enskilde i vissa situationer tillerkännas självständighet. Enligt kammarrättens mening är LSS-området ett område inom vilket den enskilde som regel bör tillerkännas viss självständighet, trots förekomsten av förordnad förvaltare. Det hänvisas även till Kammarrätten i Stockholms dom den 30 augusti 2013 i mål nr 1607-13 där det framgår att socialtjänsten är ett område inom vilket den enskilde kan tillerkännas viss självständighet trots att förvaltare har förordnats för den enskilde. Den enskilde har därmed rätt att, utan samtycke från förvaltare, överklaga ett beslut varför överklagan inte ska avvisas. Om en enskild som genom förordnad förvaltare saknar egen rättslig handlingsförmåga ändå kan ansöka om insatser enligt LSS ska rätteligen han också kunna ansöka om insatser enligt LSS. Det hänvisas även till Kammarrätten i Göteborgs dom den 14 juni 2013 i mål nr 3489-13. Kommunen avvisade ombudet trots att ombudet hade fullmakt. Kommunen ansåg att den enskilde, som var autistisk, hade en utvecklingsnivå motsvarande tre till fem års ålder. Att låta den enskilde teckna en fullmakt som hon inte förstod innebörden av och med stöd av den hävda ställning som hennes ombud menade kommunen visade på oförstånd eller olämplighet. Kommunen ansåg att den enskilde borde företrädas av en legal ställföreträdare. Kammarrätten avslog kommunens överklagan och gjorde samma bedömning som förvaltningsrätten. Av förvaltningsrättens bedömning framgår att den enskilde formellt hade full behörighet att företräda sig själv och därmed behörighet att utfärda fullmakt till ett ombud. Han har därmed också full behörighet att företräda sig själv och därmed behörighet att utfärda fullmakt.

Det önskas förtur i målet då Sundsvalls kommun agerat på ett sådant sätt att det drabbar honom negativt. Hans möjlighet att få hjälp genom LSS fördröjs

utifrån kommunens agerande. Det är avgörande för hans livsföring att rätten till personlig assistans utreds.

Socialnämnden anser att överklagandet ska avslås och anför i huvudsak följande. Ansökan är inte giltig då Bishtiwan Noori saknar rättslig handlingsförmåga och legal ställföreträdare. Att bristen på utsedd god man eller förvaltare visar på rättslig handlingsförmåga stämmer inte utan visar endast på svårigheten att hitta lämpliga personer för dylika uppdrag. Det har vid åtskilliga tillfällen påtalats för Bishtiwan Nooris familj att en legal ställföreträdare är en förutsättning för att ansökan ska godtas då Bishtiwan Nooris funktionsnedsättning medför att han är på ett litet barns nivå och således saknar rättslig handlingsförmåga. Ingen ansökan om god man har lämnats in till överförmyndarnämnden varför en anmälan om behov av god man har gjorts dit och en utredning pågår där. Vid två möten med Bishtiwan Nooris pappa har information getts om att ansökan kommer att godtas och behandlas så snart en legal företrädare är förordnad. Grunden till att ansökan avvisades på nytt är de intyg som fastslår att Bishtiwan Noori saknar kommunikationsförmåga och intellektuellt befinner sig på tre till fyra års ålder. Han bedöms därmed inte kunna förstå eller ta ställning till vad insatsen innebär och inte heller kunna framställa en ansökan.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Bestämmelser m.m.

För att fysiska personer ska ha rättslig handlingsförmåga (förmåga att själv företa bindande rättshandlingar) krävs som huvudregel att personen är myndig, jfr 9 kap 1 § föräldrabalken (FB).

Tidigare kunde personer över 18 år omyndigförklaras genom beslut av domstol. Den omyndigförklarade jämställdes då i de flesta hänseenden med underåriga. Denna möjlighet avskaffades och ersattes av mindre ingripande åtgärder i form av förordnande av god man och förvaltare enligt 11 kap. i FB.

Av LSS framgår att insatser enligt lagen ska ges den enskilde endast om han eller hon begär det. Om den enskilde är under 15 år eller uppenbart saknar förmåga att på egen hand ta ställning i frågan kan vårdnadshavare, god man, förmyndare, förvaltare eller framtidsfullmaktshavare begära insatser för honom eller henne (8 § LSS).

Av motiven till lagen framgår att 15 år anges som den åldersgräns vid vilken en minderårig person kan anses vara tillräckligt mogen för att hans viljeyttring ska ha självständig betydelse. Vuxna och ungdomar över 15 år som uppenbart saknar förmåga att på egen hand ta ställning i frågan ska kunna ges insatsen på begäran av vårdnadshavare, god man, förmyndare eller förvaltare. (prop. 1992/93:159 s. 173)

Av praxis framgår att bl.a. LSS-området är ett område inom vilket en enskild som regel bör tillerkännas viss självständighet, trots förekomsten av förordnad förvaltare. Oavsett förvaltaruppdragets utformning kunde den enskilde i vissa situationer tillerkännas viss självständighet. Sökanden har i visst fall haft rätt att ansöka om insatser enligt LSS och SoL utan samtycke från förvaltare (se Kammarrätten i Göteborgs dom den 11 maj 2016 i mål nr 7084-7085-15 och Kammarrätten i Stockholms dom den 30 augusti 2013 i mål nr 1607-13).

I ett mål har en kvinna som befunnit sig på en utvecklingsnivå motsvarande tre till fem års ålder och med diagnosen autism ansetts ha processbehörighet i mål enligt LSS och därmed haft behörighet att utfärda fullmakt (se Kammarrätten i Göteborgs dom den 14 juni 2013 i mål nr 3489-13).

Utredningen i målet

Socialnämnden har under 2018 anmält att Bishtiwan Noori är i behov av god man till överförmyndarnämnden i Sundsvalls kommun. Av utredningen

i målet framgår att det för närvarande inte är förordnat någon god man eller förvaltare för Bishtiwan Noori.

Av skrivelse utfärdad den 10 februari 2016 av läkaren Magne Bergdahl framgår bl.a. att Bishtiwan Noori är autistisk vilket kräver stor omvårdnad och omsorg om honom. Han har haft generella kramper sedan 2014 för vilket han erhåller medicin.

Av skrivelse utfärdad den 18 juli 2016 av läkaren Natalia Larsson framgår bl.a. följande. Bishtiwan Noori lider av autism och epilepsi. Han är rymningsbenägen och hans pappa klarar inte av att hålla koll på honom. Han är 17 år och har en utvecklingsnivå som kanske stämmer överens med en tre- till fyraåring.

Av psykologutlåtande utfärdad den 28 mars 2017 av Klas Grimlund framgår bl.a. följande. Bishtiwan Noori är uppvuxen i Irak. Han har undersökts tre gånger i hemlandet för sin funktionsnedsättning och då fått diagnoserna autism och ADHD. I Irak gick han inte i skolan utan var hemma mycket med sin mamma då andra barn var elaka mot honom på grund av hans funktionsnedsättning. Han kom till Sverige för ca ett år sedan. För två år sedan fick han diagnosen epilepsi vilket gjort honom mer isolerad. Under flykten till Sverige och i Sverige har han fått fler och starkare anfall. På senaste tiden har anfallen blivit mindre. Han hade viss talförmåga fram till sex års ålder. Efter en bilolycka slutade han prata helt. I dag ger han ifrån sig ljud som hans pappa kan förstå. Bishtiwan Noori läser på läppar och kan förstå enkla budskap. Han kan inte klä på och av sig själv. Han behöver hjälp vid toalettbesök och har blöja på natten. Hans pappa är med honom överallt, även i skolan. Bishtiwan Noori har gått två timmar per dag i skolan men det ska utökas till fyra timmar per dag och man ska börja skola in honom utan föräldrar. Bishtiwan Noori bör få diagnosen utvecklingsstörning och kan med kompletterande dokumentation skrivas in i särskolan. Någon gradering

på utvecklingsstörningen kan inte göras då tester som utfördes inte var på rätt nivå. Fortsatt bedömning bör göras inom habiliteringen.

Av Bishtiwan Nooris identitetskort utfärdat den 2 juli 2018 framgår, vid innehavarens namnteckning, att han inte kan underteckna handlingen.

Av läkarintyg utfärdat den 7 november 2018 av läkaren Amirhossein Mahdavian Kermani framgår bl.a. följande. Bishtiwan Noori har diagnoserna autism, ospecificerad psykisk utvecklingsstörning och epilepsi. Han har en omfattande funktionsnedsättning. Han saknar talförmåga och har nedsatt förmåga att kommunicera eller interagera med en eller flera personer. Han har tecken till nedsatt förmåga till uppmärksamhet och koncentration samt beteendesvårigheter i form av självskadebeteende. Han är motoriskt väldigt orolig och har sladdrande stereotyper med händerna. Han har nattlig sömngång. Han behöver vuxnas stöd och hjälp för att kunna klara av all vardaglig aktivitet bland annat av- och påklädning, vid måltider, hygien, kommunikation och förflyttningar. Han kan gå själv men får inte lämnas ensam. Han behöver vägledning och närvaro av vuxen. Han står på behandling för epilepsi, beteendesvårigheter och sömnsvårigheter. Han behöver täta och regelbundna kontakter med barn- och ungdomshabiliteringen och besök hos olika yrkeskategorier för bedömning, behandling och uppföljning. Hans funktionsnedsättning är bestående.

Av socialtjänstens utredning angående god man/förvaltare daterad den 12 december 2018 framgår bl.a. följande. Bishtiwan Noori har växt upp med sina föräldrar och två syskon i Irak. När familjen under 2015 flydde från Irak kom familjen ifrån varandra. Mamma och syskon bodde kvar i Kurdistan. Pappan och Bishtiwan Noori kom till Sverige under 2016. Pappan har ensam tagit hand om och vårdat sin son. Mamman och syskonen bor numera också i Sverige.

Förvaltningsrättens bedömning

Förvaltningsrätten anser att det finns skäl att ta upp målet till omedelbart avgörande.

Av utredningen i målet framgår sammanfattningsvis följande. Bishtiwan Noori är 20 år och således myndig i lagens mening. Han har därmed som huvudregel rätt att företräda sig själv. Bishtiwan Noori har diagnoserna autism, ospecificerad lindrig utvecklingsstörning och epilepsi. Han har en omfattande och bestående funktionsnedsättning och en utvecklingsnivå som stämmer överens med en tre- till fyraåring. Han behöver vuxnas stöd och hjälp med det mesta i det vardagliga livet. Han saknar talförmåga, kan inte underteckna handlingar och har nedsatt förmåga att kommunicera med andra personer. Han gör sig förstådd genom olika ljud som hans pappa förstår. Majid Noori Qader har ansökt om insatser enligt LSS för sin son. Socialnämnden har avvisat ansökan med hänvisning till att Bishtiwan Noori saknar rättslig handlingsförmåga.

Frågan i målet är därmed om socialnämnden har haft fog för sitt beslut att avvisa ansökan om insatser enligt LSS.

LSS är en rättighetslagstiftning som innehåller bestämmelser om särskilt stöd och särskild service till personer med svåra funktionshinder. Det är i målet utrett att socialnämnden, någon gång under 2018, anmält behov av god man/förvaltare för Bishtiwan Noori. Trots att lång tid har förflutit sedan anmälan har det inte utsetts någon legal ställföreträdare för Bishtiwan Noori. Detta innebär att Bishtiwan Noori fortfarande har rättslig handlingsförmåga. Att han har en omfattande och bestående funktionsnedsättning påverkar inte bedömningen i den delen (jfr Kammarrätten i Göteborgs dom den 14 juni 2013 i mål nr 3489-13). Av utredningen i målet framgår vidare att Bishtiwan Noori på grund av sin funktionsnedsättning inte har kunnat underteckna sitt identitetskort samt att han har svårt att kommunicera med

andra personer men att hans pappa förstår honom genom ljud och olika betenden. Med hänsyn till de speciella omständigheterna i den aktuella situationen får det antas att det är Bishtiwan Nooris önskan att hans pappa företräder honom vid ansökan om insatser enligt LSS. Förvaltningsrätten fäster vid denna bedömning särskild vikt vid att en insats enligt LSS är en förmån för den enskilde som ska ge stöd och service åt personer med särskilda behov.

Mot bakgrund av ovanstående anser förvaltningsrätten att Majid Noori Qader haft rätt att företräda sin myndiga son vid ansökan om insatser enligt LSS. Socialnämndens beslut att avvisa ansökan var således felaktigt. Målet ska därmed återförvisas till socialnämnden för prövning av ansökan om insatser enligt LSS.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (FR-03).

Mikael Lindau
tf. rådman

Målet har föredragits av föredragande juristen Malin Lindblad.



Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från beslutets datum.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.